

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ו ניסן תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות נא
דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד תחילת סימן ט"ז.
מוסר: חפץ חיים - כלל ח' אות י' עד אות י"ב.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבטחון פ"ב 'וכאשר נחקור' עד פרק ג' 'וטרדת הנפש להקדים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מדוע השתחל הגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א מבעד לחלון? | הנקניקיה ששינתה את חייו של הפרופסור | דפיקת הרבי על השולחן נתנה לי דפיקה בלב" | 2389

על דא ועל הא

הרב פלר הופתע לקבל את שיחת הטלפון
באמצע הלילה. "כאן פרופסור גרין העצבני",
אמר האיש מעבר לקו, "אני מתקשר
אליך משדה התעופה של שיקגו"

הפרופסור והנקניקיה | יוסי לו

ישמח אותך אעשה לך טובה" השיב ולוול. הוא הזמין מנה כשרה. במהלך הטיסה, כשהדיילת הגיעה אל המושב שלו, היא הגישה לו מנה רגילה - לא כשרה. הוא כבר התכוון לכך: כחכח בגרונו ואמר: "גברתי, הזמנתי מנה כשרה".

"שמך?"

"פרופסור ולוול גרין".

ראשים הסתובבו. הפרופסור מנאס"א הזמין מנה כשרה! "טוב, אשוב מיד" אמרה הדיילת. חלפו דקות ארוכות, הנוסעים האחרים היטיבו את ליבם במנת עוף ברוטב פרמזן, מנגבים את הרוטב העסיסי עם פרוסת לחם, והדיילת נעלמה כלא הייתה. הפרופסור היה רעב; ריח האוכל מסביבו החל לדקור את בטנו. הוא לחץ על הכפתור הקטן וכשהדיילת הופיעה הוא ביקש לדעת: "היכן המנה הכשרה שלי?"

"אנו עדיין מחפשים", היא השיבה. כמה דקות לאחר-מכן, אחרי שכל הנוסעים כבר קיבלו את מנתם, שבה הדיילת. "אני נורא מתנצלת", היא אמרה, "כנראה חלה טעות. אין לנו מנה כשרה במטוס".

זאב (ולוול) גרין היה פרופסור לאפידמיולוגיה באוניברסיטת מיניסוטה. בהמשך נטל חלק בתכנית נאס"א לחקר החיים על המאדים, וכן שימש ראש המחלקה לאפידמיולוגיה ובריאות הציבור באוניברסיטת בן-גוריון בנגב ומנהל מרכז יעקובוביץ לאתיקה רפואית ביהדות.

דודי, הרב משה פלר, ערך היכרות עם הפרופסור. הם שוחחו הרבה, בעיקר על נושאי יהדות. יום אחד הרב פלר התקשר לפרופסור גרין ואמר לו: "ולוול, אני יודע שאתה אמור לטוס בקרוב לצרכי עבודה. תעשה לי טובה: לפני הטיסה, תתקשר לחברת התעופה ותזמין אוכל כשר".

ולוול השיב: "מה? אתה יודע שאני לא שומר כשרות. אם אני לא שומר כשרות בביתי שלי, מדוע אני צריך לעשות זאת במטוס?" הרב פלר הסביר שכאשר נוסעים אחרים יראו את הפרופסור המכובד מזמין אוכל כשר, זה יעודד אותם לשמור כשרות. מדוע הם צריכים להפסיד מכך שהוא עדיין לא התחיל לעשות זאת בעצמו?

"תראה, אני בכלל לא בטוח שזה רעיון טוב, אבל אם זה

רבות שאלת אותי מהי נשמתה של היהדות, בסופו של דבר, מה היא אמורה לגרום לנו. אילו כוחות פנימיים בתוכנו היא צריכה לעורר. הלילה, עכשיו, בשיחת הטלפון הזו, אני עומד לומר לך מהי היהדות: יהדות היא לעבור ליד דוכן הנקניקיות ולא לקנות נקניקיה. היהדות היא לעלות על הטיסה הבאה שלך רעב, אבל לא לאכול את הלחמנייה. זוהי היהדות. היתר הוא רק פירוש."

"פּלר, אתה משוגע!" הגיב הפרופסור בלי לחשוב פעמיים. "תמיד חשבתי שאתה משוגע, עכשיו אני יודע שאתה משוגע. זוהי היהדות?! פּלר, בכל לעיסה מהנקניקיה שאוכל, אחשוב עליך ואזכיר את השם שלך. אני אוכל את הנקניקיה לכבודך". והוא טרק את הטלפון.

הוא ניגש אל הדוכן וחיכה לתורו. הוא כמעט הזמין את הנקניקיה בלחמנייה, אבל משהו מוזר קרה. הוא ניסה לומר: "תני לי בבקשה נקניקיה". הוא רצה, הוא היה רעב, הוא כעס, והנקניקיות... הן היו משהו שלא מהעולם הזה. אבל הוא לא היה יכול.

אז, באותו הרגע, הוא הבין. לא, הוא לא גדול יותר מהנקניקיה, וגם הוא לא יודע בדיוק כיצד להתגבר על הרעב המקנן בבטנו. א-לוקים הוא זה שיותר גדול מהנקניקיה, והוא צריך לציית למצוותיו. לא בגלל שהוא מיוחד, לא בגלל שהוא מתבייש, אלא בגלל שהוא אוהב. וזו היהדות, היהדות כולה.

נקניקיה אחת פחות, וחייך של ד"ר גרין השתנו. לנצח.

(הובא בליקוטי שמואל')

ד"ר גרין כמעט פלט: "טוב, תתני לי מנה אחרת". הרי זה לא היה הרעיון שלו. בבית הוא אכל הכל. הבעיה הייתה, שכשהוא ביקש מנה כשרה, כל המטוס שמע שהוא מזמין מנה כשרה. מה הם יאמרו אם עכשיו הוא יאמר "טוב, תנו לי מנה רגילה"?... הוא כעס. כעס מאוד. הוא כעס על חברת התעופה. כעס על עצמו שהסכים לשטות המוזרה הזו. אבל יותר מכל, הוא כעס על הרב פּלר ששכנע אותו לעשות זאת. והוא החליט שהוא עוד יראה לו.

באמצע הלילה הוא נחת בשיקגו, חניית ביניים בת שעה בלבד. הוא נכנס לשדה התעופה, ורק חנות אחת הייתה פתוחה: דוכן למכירת נקניקיות. לא כשרות, כמובן. הם נראו טוב והריחו נפלא. הוא היה רעב, אך יותר משהיה רעב - הוא כעס. הוא החליט להשתמש בטלפון הציבורי עוד לפני שהוא ירכוש את הנקניקיה. הוא יתקשר לרב פּלר בגובייא - כדי להלחיץ אותו באמצע הלילה. אכן, הרב פּלר היה בטוח שמהו נורא קרה. "כאן פרופסור גרין העצבני שמתקשר אליך משדה התעופה של שיקגו" הוא אמר, "אני חייב לומר לך שלא הייתה להם מנה כשרה במטוס, ואני מת מרעב. אני גם רוצה שתדע שבמרחק חמישה מטרים ממני יש דוכן נקניקיות לא כשרות. לפני שאלך לרכוש לעצמי נקניקיה, רציתי להעיר אותך ולומר לך שאני עומד לאכול אותה. בתוך הלחמנייה אשים חרדל, בצל וכרוב כבוש. אחרי שאסיים את הלחמנייה הראשונה, אוכל עוד לחמנייה!"

הרב שתק. אחרי שתיקה בת דקה, הוא אמר: "ולוול, פעמים

הסיפור היומי

"דפיקת הרבי על השולחן נתנה לי דפיקה בלב!" - סיפורו המרגש של הקיבוצניק

מעשה שסיפר רבי משה דוד טננבוים ז"ל יו"ר ועד הישיבות

במומחיות וסיים את אמירת כל הברכות. מיד לאחר הברית ניגש ר' משה דוד למוהל ושאל אותו מנין הוא יודע את מלאכת המילה. הלה סיפר שמוצאו מויזניץ בחוף לארץ, שם הוא היה חסיד ויזניץ ושימש כמוהל בקרב החסידים, כאשר עלה לארץ התקלקל והפך לחבר קיבוץ השומר הצעיר, אך את אומנותו לא שכח והוא משמש כמוהל בשעת הצורך.

בתום האירוע ניגש לר' משה דוד אבי הבן ואמר לו: "יש לנו סבא זקן בבית ההורים אשר לא היה מסוגל להגיע לטקס הברית, אולי תוכל להיכנס לסבא כדי לאחל לו מזל טוב". ר' משה דוד נענה לבקשה ברצון. כאשר נכנס לחדרו של הסבא הזקן פגש אותו יושב על כסא גלגלים. ר' משה דוד התיישב לצידו והחל לשאול אותו מי הוא ומהיכן.

בשנת תש"ה שהה רבי משה דוד טננבוים ז"ל, יו"ר ועד הישיבות, בחופשה בכפר פינס. באחד הימים יצא לטייל ברחוב הכפר, והנה לקראתו קיבוצניק שהציג את עצמו כחבר קיבוץ השומר הצעיר הסמוך. הלה ביקש ממנו לבוא עמו לקיבוץ, לטקס ברית מילה. היות שחברי הקיבוץ נמצאים בעבודה, ביקשו הקיבוצניק להצטרף כעשירי למנין. תחילה חשש שהקיבוצניק מהתל בו, אך לבסוף נעתר ועלה על הג'יפ בדרכו לקיבוץ.

בהגיעם למקום כבר נכחו שם יתר האנשים. מה נדהם ר' משה דוד לראות את אחד מחברי הקיבוץ, לבוש במכנסיים קצרות ונעול בסנדלים 'תנכיות', המתכוון לשמש כמוהל. הפתעתו גברה שבעתיים כאשר המוהל פתח את פיו לומר את הברכות, המילים התנגנו מפיו בהברה ויזניצאית מובהקת. המוהל מל את התינוק

השאלה מה הקשר בין הציוויים השונים'. השיב הרבי: 'לחסידי שלי מספיק לומר מילה אחת - קדושים תהיו. זה כבר מספיק להם בהחלט. אך יש אנשים שאי אפשר לדרוש מהם זאת, ומהם מבקשים 'איש אמו ואביו תיראו', היינו לכל הפחות תתנהגו כפי שהוריתם התנהגו. אך ישנו סוג נוסף של אנשים יהודים שהתרחקו עוד יותר, ומהם אף זאת כבר לא ניתן לדרוש. מיהודים אלה מבקשים - 'את שבתותי תשמרו'.

"ואז התרומם הרבי מכסאו חבט בידו על השולחן והודיע: 'אך מכם יהודי ברלין אפילו זאת כבר אי אפשר לדרוש, אבל לכל הפחות תדעו - 'אני השם'!

"דפיקת הרבי על השולחן נתנה לי דפיקה בלב. באותו זמן היתה לי בת שעמדה להינשא לגוי, עוד באותו שבוע חיסלתי את כל עסקי בגרמניה ועליתי מיידית לארץ ישראל. אם אתה רואה כיום" - סיים הסבא את סיפורו" - שנכד שלי נכנס לבריתו של אברהם אבינו, הרי זה כתוצאה מאותה דפיקה שנתן הרבי על השולחן בברלין - 'אני השם'!"

(הרב רפאל ברלזון מוסף שבת קודש קדושים תשע"א)

ר' משה דוד סיפר על עצמו שהוא מגיע מירושלים, משתייך לחסידי קרלין. בשומעו את דבריו נפעם הסבא ואמר: "אני מוכרח לספר לך דבר מה", וכך סיפר: "אני מוצאי מגרמניה, בהיתי שם הגיע פעם לביקור האדמו"ר מקרלין רבי ישראל זצ"ל, הינוקא, שהיה מכונה 'דער פראנקפורטער'. הרבי הגיע לגרמניה לצרכי ריפוי. בליל שבת שמעתי שישנו אדמו"ר בעיר. ביקורו של אדמו"ר בברלין היווה אטרקציה אמיתית עבורנו. פניתי לחברי ואמרתי בואו נראה מה זה אדמו"ר. כבר אז היתה לי מכונית, לקחתי את חברי ונסענו יחד לכיוון בית הכנסת בו שהה הרבי.

"כאשר נכנסנו ראינו את הרבי יושב בראש השולחן מוקף אנשים. לפתע הושלך הס, הרבי פתח ואמר שבדרך כלל אינו נוהג לומר דברי תורה בשעת עריכת השולחן, אבל היות שהוא אורח כאן, אז לכבוד המארחים הוא יאמר דבר תורה. היה זה בשבת קודש פרשת קדושים, למרות שחלפו מאז עשרות שנים הדברים שאמר הרבי זכורים לי בבהירות כאילו הם נאמרו זה עתה. וכך אמר הרבי:

"מיד בתחילת הפרשה נאמרו מספר ציוויים: 'קדושים תהיו', 'איש אמו ואביו תיראו', 'את שבתותי תשמרו', 'אני השם'. נשאלת

פרשת השבוע

ניסיתי לומר למרן הגראי"ל שבעבר כבר חתם לנו על המכתב הזה בדיוק, אך מרן ענה בפסקנות: "על המכתב הזה לא חתמתי"...

מדוע סירב מרן הגראי"ל לחתום?

נטלו את המכתב ואצו רצו לבתי זקני הדור לבקש את צירוף ברכתם המחודשת, ואכן גדולי ישראל שבו וצירפו חתימתם אחד לאחד. מיד יצאו אל ביתו של מרן ראש הישיבה, ושם קרתה ההפתעה! "איני חותם", פסק מרן.

"התפלאתי מאוד", אומר לנו המספר, "ניסיתי לומר בעדינות למרן שבעבר כבר חתם לנו על מכתב זה בדיוק. אך מרן אומר לי בוודאות: 'על מכתב זה לא חתמתי'. ניסינו בכה וכה, אך מרן בשלו. חזר ואמר פעמים מספר: 'מעולם לא חתמתי על מכתב זה'. פלא פלאות.

"מה התברר? המשגיח [זצ"ל] ברוחב ליבו הוסיף במכתב השני מילה אחת - מוסד חשוב 'ביותר'. על זה הגראי"ל לא הסכים לחתום! 'מוסד חשוב', בסדר; מוסד חשוב 'ביותר' - איני מכיר את המוסד שלכם מספיק בשביל שאכתוב כך. לא ייתכן אפוא, אמר מרן בוודאות, שחתמתי אי פעם על מכתב כזה. ואכן מרן לא חתם על מכתב כזה. במכתב הקודם היה כתוב רק 'מוסד חשוב', על זה מרן מוכן לחתום. מחקנו אפוא את המילה 'ביותר'.

"חלפו חודשים רבים והנה בשורה מרעישה ומרגשת: מרן

ולא תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעֵמִיתוֹ (ויקרא יט יא)

סיפר אחד הרבנים מראשי המוסדות בצפון: לפני כתשע שנים הוא ביקש לצאת למסע לחו"ל לטובת תלמידיו. הוא פנה אפוא להמשגיח הגה"צ רבי דב יפה [זצ"ל] המכיר היטב את מוסדותיו, וביקש ממנו מכתב תמיכה. כמובן, המשגיח ניאות מיד והתישב לכתוב מכתב תמיכה נלהב ביותר.

לקחו את המכתב וירדו עמו לערי המרכז, וביקשו להוסיף אף מברכת גדולי ומאורי הדור שליט"א עבור המוסדות, ואכן גדולי ישראל צרפו חתימתם לברכת המשגיח, ובראשם מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן. עם מכתב זה יצאו השליחים אל הגולה והצליחו להביא בשורה למוסדות.

חלפו שנתיים ימים ונפלה החלטה שצריך לנסוע שוב אל ארץ גולה, להביא מזור אל היושבים בא"י. ובכן, הרי לא מן הראוי להביא מכתב ישן מלפני שנתיים, יש אפוא לערוך מכתב חדש. נכנסו שוב אל הקודש פנימה, והמשגיח רבי דב יפה ביקש להעתיק את המכתב הקודם מילה במילה עם התאריך החדש, וצירף חתימת ברכתו.

מהמשגיח, שוב נסענו למנהיג הדור, והפעם הפתעה נעימה: מרן ביקש לחתום על הנוסח 'מוסד חשוב ביותר'... "עכשיו אני מכיר את מוסדכם", אמר, "והוא באמת מוסד חשוב ביותר".
(קובץ ממשנתה של תורה גליון 34)

יוצא למסע חיזוק בצפון. כמובן, מיד הזדרזנו לבקש שיאות לבקר במוסדותינו לראות במו עיניו את התלמידים ואת פריחת התורה. ואכן זכינו ומרן ניאות להיכנס ולראות ולברך.
"באותה שנה החלטנו לצאת שוב לגולה. שוב מכתב

קול העם

חיפשתי מתורגמן, והנה בדיוק עולה במדרגות יהודי שנראה כ'חוצניק'. פניתי אליו, והוא הסכים בשמחה לשבת איתנו ולתרגם את השיחה. כשסיימנו, ביקש היהודי לומר משהו...

פחד פחדים להתבונן ולראות איך ה' משגיח על כל בראיו מהפרט הגדול ועד לפרט הקטן ביותר.
סיפור דומה היה עם אשה שלא דיברה כי אם אנגלית, והיה צריך מתורגמנית, וחיפשו מי שתתרגם, ובדיוק הגיעה אשה דוברת אנגלית שתרגמה לנו. תוך כדי השיחה שאלתי מה עם כיבוד הורים, שהרי זה דבר שגורם לרוב הצרות של אנשים, שאינם מכבדים הורים כראוי (כך אמר לי הרב ישראל יעקב פישר זצ"ל). היא פרצה בבכי וסיפרה שהיא ניתקה קשר עם ההורים שלה לפני שנים רבות ואינה יודעת כיצד להשיב את הקשר, רגשית ונפשית. ואז התברר שזה בדיוק התחום של אותה מתרגמת, היא מתווכת ומגשרת בסכסוכים אישיים ועושה שלום בין הצדדים, וגם בין הורים וילדים... היא קיבלה על עצמה ללוות אותה ולעזור לה עד שהכל יבוא על מקומו בשלום...
רואים כמה הכל מושג ומדויק ונשאר לנו להאמין ולעשות רצונו בשמחה ובטוב לבב!!!

סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: "יהודי מליקווד הגיע אלי שבור ורצוף על מנת לבקש עצה וישועה עבור אשתו שלקתה במחלת עצבים קשה. היהודי דיבר אך ורק בשפה האנגלית ואילו אני לא דובר את השפה הזו כי אם עברית או אידיש.
חיפשתי מתורגמן, והנה בדיוק עולה במדרגות אדם 'חוצניק'. שאלתי אותו אם הוא דובר אנגלית והוא השיב בחיוב והסכים לתרגם בחפץ לב. כמובן שהוא תירגם לי את הסיפור הקשה של האדם, שבנוסף לצרתו, מצבו הכלכלי עגום ביותר.
בסוף כל התרגום ביקש המתרגם את רשות הדיבור, וכאשר דמעות התרגשות נגרות מעיניו אמר: "אני גר בשיקגו ואני פרופסור מומחה בתחום הזה בדיוק של מערכת העצבים. יש לזה טיפול ואני מקבל עלי את הטיפול בתיק הזה על חשבוני ללא כל צורך בתשלום. כי כאשר זימן הבורא אותנו למקום אחד לתרגם בדיוק לזוג הזה, אות הוא משמים שעלי לטפל במקרה הזה!!!"
הם החליפו פרטים ביניהם וקבעו להמשיך את הקשר בחו"ל...

קול העם

הילד היקר התלהב שוב, והסביר לנו בשפתו המיוחדת. "הקטע הראשון של 'והיא שעמדה' שייך לשנה הנוכחית, ואילו הקטע השני שייך לשנה הבאה!"

קושיה מופלאה ביותר של ילד טהור | אהרן ברגמן, 'המבשר'

כלל. כך גם כל מצווה וכל פיסת יהדות אהובות עליו מאוד. יש רק למצוא מסילות ללבבו, להבין את המתרחש בפנים.
וכך סיפר לנו הנער היקר, אם אכן זכינו להבין אותו נכון. "בליל הסדר", הוא שח בהתרגשות, "הקשיתי קושיה נוספת מעבר לארבע הקושיות... בשלב זה הוא מדפדף בזריזות ב'הגדה של פסח' ומראה באצבעו על סתירה מפורשת: בפיוט 'והיא שעמדה'

בשבת האחרונה הסמוכה לחג, בעיצומו של יום אחרון של פסח אצל בני חו"ל, היתה לנו הזכות לשוחח ולדובב נער יקר, בלשון המדוברת 'ילד מיוחד', שהתקשור עמו אינו קל. מעטים הם המצליחים לרדת לעמקי נפשו הלוהטת ברגשי קודש. בעת התפילה, הוא מתנועע ומתפלל בלהב אש. בשעת הלימוד הוא רכון על ספרי קודש והוגה בהם כמיטב תפיסתו שאינה מובנת לנו

השני שייך לשנה הבאה!"
 הקושיה והתירוץ מקוריים ונפלאים. נפשו הטהורה מביעה את משאלתה, לב של כל יהודי במהלך ליל הסדר הנשגב. בקושיה גלומה התמיהה הנוראה על אורך הגלות, וכי כיצד יכולים אנו לראות עצמנו כבני חורין נוכח המשך הצרות של הכלל והפרט; והתירוץ בא לחרוץ בנחישות את החיזוק והעידוד שכל יהודי שואב מליל הסדר, ההבטחה והכמיהה כי אמנם השתא עבדי, אך בשנה הבאה כבר נהיה בני חורין. הלוואי ואכן נזכה לראות בקרוב בהתגשמותן של משאלות אלו, אשר להן אנו מייחלים ומצפים בכל לב.

אנו אומרים: 'בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו', ואילו לאחר כמה קטעים מביא בעל ההגדה תובנה הפוכה בתכלית: 'בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים... כיצד יתכן, נסער הנער ונרגש, שמצד אחד מספרים לנו על צרות הגלות וכי בכל דור ודור ישנם אויבים מרים הקמים עלינו לכלותינו, ואילו לפתע משתנית הנימה, ובעל ההגדה פוקד על כל אחד, בכל דור ודור, שיראה עצמו כאילו הוא יצא ממצרים בן חורין???'
 'ומה התירוץ? - שאלנו אותו בסקרנות. "התירוץ פשוט", התלהב שוב הילד היקר והסביר לנו בשפתו המיוחדת. "הקטע הראשון של 'והיא שעמדה' שייך לשנה הנוכחית, ואילו הקטע

השו"ת היומי

הזכיר את ספירת העומר תוך כדי לימוד ההלכות - מה הדין?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

היום יש לחוש שיצא ידי ספירה ולא יוכל לספור בברכה, ולפי"ז גם בנ"ד לא יוכל לספור בברכה. אכן בספר פסקי תשובות הביא דעת כמה אחרונים, שכיון שעוסק בתלמוד תורה נחשב כמתעסק לגבי מצוות אחרות ולא קיים מצוות ספירה באמירתו את נוסח ההלכה, ויכול לספור בברכה. אך כיון שהכף החיים מביא שיש חולקים בזה, ראוי להזהר שלא להוציא נוסח הספירה ביום הספירה קודם ספר.

שאלה: מי שלומד הלכות ספירת העומר בליל שמיני וקורא את השולחן ערוך שכותב כיצד למנות כשנשלם שבוע, שביום שמיני יאמר היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד - האם יכול לספור בברכה, או שכבר ספר בשעה שקרא את דברי השולחן ערוך.
 תשובה: הנה מבואר בשו"ע (סי' תפ"ט ס"ד) שאם שואלים אותו כמה ימי הספירה, יאמר כמה היה אתמול, שאם יאמר כמה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
 שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם שייך בימינו ההיתר של נאמן כבי תרי?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

ההלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (הלכות רכילות כלל ו סעיפים ה-ו) עוסקות בהיתר לקבל רכילות מאדם שנאמן עליו כשני עדים, בהתמלא מספר תנאים: א. שאין שום צד זכות ללמד על המסופר; ב. שיש בידיעת הדבר תועלת

כידוע, ישנם אופנים שונים שבהם מעיקר הדין מותר לספר או לקבל לשון הרע ורכילות. אולם הרגיל בספר 'חפץ חיים' יודע עד כמה נדיר להגיע למציאות כזאת, שאכן יהיה מותר הלכה למעשה לספר ולקבל לשון הרע.

לומר שפלוגי נאמן עליו כבי תרי, וממילא אפילו אם יושלמו כל הפרטים הנ"ל אסור להאמין לו אלא לחוש בלבד. החפץ חיים מציין כי רבים טועים בדבר זה, ואף שהם נזהרים מאיסורי לשון הרע - הם מתירים לעצמם להאמין למה שהם שומעים מאביהם או אמם או שאר קרובים [-שמספרים להם דברים שיש בהם תועלת עבורם, כאמור], כי הם סבורים שוודאי לא ישקרו להם. אולם זו טעות גמורה, ואין חילוק בין קרובים אלו לשאר אנשים.

להבא - כגון שמספר לו שפלוגי רוצה להזיקו וכדו'; ג. שהמספר אומר ששמע זאת מפלוגי בעצמו, ולא שמישהו אחר סיפר לו בשמו; ד. שהשומע מכיר היטב את טבע המספר שאינו משקר בשום אופן ואינו מגזים, והוא סומך עליו גם בשאר דברים כשני עדים המעידים בבית דין שאין אחריהם שום ספק. אולם גם בהתמלא כל תנאים אלו, אומר החפץ חיים כי כל זה היה בזמן התלמוד; אך כיום, הסכמת הפוסקים שאין לאדם

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע השתחל הגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א מבעד לחלון?

יבמות דף נא

בן תשע

"מספרים שפעם בא מישהו לשאול את הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מה לעשות. הוא רגיל ללכת לשיעור בערב, אחרי העבודה כשהוא כבר עייף וקשה לו מאוד להתרכז בלימוד, וכעת מציעים לו להצטרף לשיעור בשעות הבוקר, כשהוא ערני ויכול להתרכז.

"הבעיה שבערב הוא אומר לילדים שלו בכל פעם, 'ילדי היקרים אני כל אוהב אתכם והייתי שמח להישאר אתכם בבית, אבל אני גם מאוד אוהד ללמוד תורה ולכן אני יוצא לשיעור הקבוע'.

"אם הוא ילך לשיעור בבוקר, הוא אומנם ירוויח לימוד באיכות גבוהה יותר, אבל יפסיד בחינוך של הילדים... סופו של המעשה שהקב"ה עזר לו והוא זכה לקיים את שניהם, והלך לשיעור גם בבוקר וגם בערב.

(דרשו)

מספר הגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א: "כשהייתי ילד כבן תשע, אבא רצה פעם ללמוד אתנו, אבל בבית לא היה מקום ללמוד ביישוב הדעת וגם לא היו מספיק ספרים, אז הוא לקח אותנו לבית הכנסת בצהרי יום חול. כשהגענו לבית הכנסת גילינו שהדלת נעולה.

"מה עושה ילד בן תשע כשהוא מגלה שאי אפשר ללמוד? שש ושמה... אבל אבא לא אמר לנו כלום, הוא פשוט התחיל להקיף את בית המדרש ומצא חלון אחד שנשאר פתוח. בלי אומר ודברים הוא השתחל מהחלון וקפץ פנימה, כשאנחנו באים כמובן אחריו. מה נצרב לנו בזיכרון? אבא קופץ מהחלון כדי ללמוד תורה!

"את זה יכול כל אב לצרוב בתודעה של הילדים שלו, וכל אחד יכול לעשות את זה גם כלפי עצמו, ללמד את עצמו לשמוח בתורה, לכבד אותה ולהתאמץ למענה.

לשמוע ולתמייע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

איסור תפירת בגד ציצית שנקרע לשיטת רבנו ירוחם - איחוד שיטות הראשונים

לשם ציצית; וחוט התפירה, פסול משום 'תעשה, ולא מן העשוי'. ולכן, האיסור הוא רק כשתופר בחוטים הראויים לשמש כחוט ציצית לבגד זה. ומאידך, לדעת שניהם, אין חוששים לכך אלא בתפירת חתיכה שנקרעה מהבגד לגמרי, ולא בקרע כלשהו בבגד. שיטת רבנו ירוחם, לא הובאה בבית יוסף ולא בשולחן ערוך ובנושאי כליו, אך הובאה בחזון איש.

[ביאורים ומוספים דרשו טו, 9]

כפי שלמדנו, חכמינו ז"ל אסרו לתפור בגד ציצית שנקרע בתוך שלוש אצבעות משפת הבגד, ובשולחן ערוך הובאה מחלוקת רש"י ורב עמרם גאון בביאורו של איסור זה.

ברם, לשיטת רבנו ירוחם - רש"י ורב עמרם גאון אינם חולקים זה על זה, ולדעת שניהם, האיסור לתפור בגד ציצית שנקרע באופן האמור, הוא רק מחמת החשש שהתופר ישייר מעט מחוט התפירה בבגד הציצית, ואחר כך יוסף עליו שבעה חוטים ויקשרם

ההלכה למעשה בנוגע לאיסור תפירת בגד ציצית שנקרע

התפירה, (ראה תקציר לאתמול). ולכתחילה, ראוי להחמיר כשת הדעות, כלומר, לתפור בחוט שאינו ראוי לשמש כחוט ציצית לבגד זה; ובקרע בלבד, ולא בחתיכה שנקרעה לגמרי מהבגד. אך בשעת הדחק, ניתן לנהוג כדעת רב עמרם. ובפרט - בדיעבד, כשכבר תפרו את הקרע; וזאת, משום שלשיטת רש"י, יתכן שאיסור התפירה אינו אלא לכתחילה, ואילו בדיעבד, לאחר התפירה, הציצית כשרה.

[שו"ע טו, ד, משנ"ב יז, וביה"ל ד"ה ואם, וד"ה איכא]

כאמור לעיל, וכפי שלמדנו אתמול, לדעת השולחן ערוך - שיטת רש"י היא, שאיסור תפירת בגד ציצית שנקרע בשפתו, הוא אפילו בקרע כלשהו, אך רק בחוטי תפירה הכשרים לשמש גם כחוט ציצית לבגד זה; ואילו שיטת רב עמרם גאון היא, שהאיסור הוא בכל חוט שהוא, אך רק בחתיכה שנקרעה לגמרי מהבגד.

ומעיקר הדין, ההלכה היא כדעת רב עמרם גאון; ובנוסף, איסור התפירה הוא רק כשאינו קושר את חוטי הציצית מחדש לאחר

מדוע נוהגים להוסיף חתיכת בגד מרובעת בכל אחת מכנפות הטלית?

את תפר החיזוק סביבות הנקבים, בחוט שאינו ראוי לשמש כחוט ציצית.

ויש שנהגו, לתפור בחוט כותנה סביבות הנקב שבבגד ציצית העשוי מכותנה, למרות שלפי שורת הדין חוט זה כשר לציצית לבגד זה; משום שלדעתם, כיון שבזמננו כל חוטי הציצית עשויים צמר, אין לחשוש שיחשיבו את חוט הכותנה של התפירה כאחד מחוטי הציצית.

[משנ"ב טו, טז רכא; ביאורים ומוספים דרשו, 14]

כאמור, בנוגע לאיסור תפירת בגד ציצית שנקרע בשפתו, לכתחילה יש להחמיר ככל שיטות הראשונים; ולפיכך, במקרה של ספק, רצוי לתפור בכנף הבגד חתיכת בד חלקה - ללא תפרים - שיש בשטחה לכל הפחות שלוש על שלוש אצבעות, כדי להבטיח שבטווח של שלוש אצבעות משפת הבגד יהיה בד שלם, ללא כל תפירה בעייתית.

ויתרה מזו - מנהג ישראל מקדמת דנא, לתפור בכל בגדי הציצית חתיכת בד כזו בכל ארבע הכנפות. וכמו כן, נוהגים לתפור

* בגד ציצית שנקרע בתוך הטווח של שלוש אצבעות משפת הבגד - אין לתופרו. לשיטת רש"י - האיסור הוא מחשש שהתופר ישייר מעט מחוט התפירה, ויחשיבו כאחד מחוטי הציצית. והאיסור הוא אף בקרע כלשהו, אך רק כשהתפירה נעשית בחוט הראוי לשמש כחוט ציצית. ולשיטת רב עמרם גאון - האיסור הוא משום שחתיכת בד שגודלה פחות משלוש אצבעות אינה נחשבת כבגד, ואף לאחר חיבורה לבגד באמצעות תפירה; וחוטי ציצית הקשורים בה, אינם נחשבים כקשורים לְבָגָד. ואיסור התפירה הוא בכל חוט שהוא, אך רק בחתיכה שנקרעה לגמרי מהבגד.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מאיזה שלב חייבים לחנך ילד לקריאת המגילה?

ובדרך זו, יש אומרים, שחובת החינוך לקריאת המגילה, תלויה במסוגלותו של הקטן לשמוע את קריאת המגילה בשלימותה; ויש אומרים, שהיא תלויה באפשרות הקטן עצמו לקרוא בשלימותה, כלומר, אף אם אינו מסוגל להתרכז בשמיעתה. ויש שכתבו, שמצוה לחנך אף לקיום חלק מהמצוה, ולכן מחנכים את הקטן אף לשמיעת חלק מהמגילה.

[סימן תרפט, סעיף א וס"ק ג; ביאורים ומוספים דרשו, 7]

קטנים וקטנות חייבים בקריאת המגילה מדין 'חינוך'. הגיל הכללי לחינוך למצוות עשה הוא החל מגיל חמש, שש או שבע, כשהדבר משתנה על פי רמת הבנתו של הילד, (ועל פי דברי הפוסקים במקורות שונים).

אולם, בנוגע לחלק מהמצוות הגדירו רבותינו את השלב בו הקטן כבר חייב בחינוך, על פי שייכותו לקיום המצוה; וכגון, בקידוש ובהבדלה - משעה שמבין את ענין השבת.

הלוח היומי

כ"ז בניסן | רבי משה ב"ר חיים צבי טייטלבוים זצ"ל, האדמו"ר מסאטמר-סיגעט, בעל ברך משה

יארצייט:

ב' אלפים תקי"ז, יהושע בן נון ע"ה.

תצ"ה: רבי אפרים ב"ר אהרן נבון זצ"ל, מקושטא, בעל מחנה אפרים.

תרע"ד: רבי משה בצלאל ב"ר שרגא פייבוש לוריא זצ"ל, אב"ד סייני, סובאלק-פולין ועוד, בעל מלאכת בצלאל, מלאכת חושב, תורת הקנאות, נהור שרגא, נפש חיה ועוד.

תרצ"ז: רבי יהושע העשיל ב"ר יצחק יואל רבינוביץ זצ"ל, ממונוסטריץ, בעל דברי יהשע, תורת אבות, נחלת יהושע ועוד.

תשס"ו: רבי משה ב"ר חיים צבי טייטלבוים זצ"ל, האדמו"ר מסאטמר-סיגעט, בעל ברך משה.

י"א לעומר

עצה להיות אהובים

כתב ה"חפץ חיים": יש מעלה גדולה וקדושה המסתעף משמירת הלשון, שעל ידי שמירת הלשון מסיר מעל עצמו קנאת אנשים, וכל אדם יאהבנו וימסור לו סודותיו, ולא ידברו עליו לעולם, והוא מידה במידה, וכמו שראיתי כתוב בשם האריז"ל. (שמירת הלשון שער הזכירה פרק יב)

נזהר מאוד שלא לדבר לשון הרע על הזולת, ונזכה שכולם יאהבו אותנו ולא ידברו עלינו דברי גנאי

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il